

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égős évre	180	dinár
Félévre	90	dinár
Hegyedévre	45	dinár
Egy óra	15	dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilježeva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 881
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDENNAK, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 158. szám.

Péntek, július 21.

A közoktatásügyi miniszterium költségvetése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 19.

A mai nemzetgyűlést délelőtt tíz órakor nyitotta meg Ribár dr. házelnök.

A napirenden szerepelt a közoktatásügyi miniszterium költségvetésének vitája, amely iránt élénk érdeklődést mutattak a képviselők.

Az első szónok volt Divac Nedykó szociáldemokrata képviselő, aki kifejti, hogy a közoktatásügyi politika az elemi- és középiskolákban nagyjában megfelelő, de azt hiszi, hogy a szegénysorsú tanulók anyagi segélyezése nem kielégítő és így a tehetősebb szülők gyermekei előnyben vannak felettük, amennyiben inkább van módjuk az oktatás hasznát élvezhetni. Kifogásolja, hogy a nacionális nevelést a sovénizmus tulfütött elvei alapján történt tanítás háttérbe szorítja. Azt kívánják, hogy a kormány gondoskodjék arról, hogy az oktatók ebben a tekintetben ne lépjenek át tulságosan a határt. Divac ezután azt igyekszik bebizonyítani, hogy a közoktatásügyi költségvetés tételének az elosztása hibás. Így például azt mondja, hogy a közoktatásügyi miniszterium aránytalanul többet költ az iskolaépületek házbérére, mint a deákmenzákra. Végül javasolja, hogy a kötelező iskolai valóságoktatás megszüntetendő.

Bezelin (klerikális) Divacal polemizál a kötelező vallásoktatás megszüntetése kérdésében. Majd átér a költségvetésre és azt mondja, hogy az ösztöndíjakból elsősorban és aránytalan mértékben a szerbiai tanulók részesülnek. Nézete szerint az sem helyes, hogy az állami és más közhivatalokban tanulókat foglalkoztatnak, ami általában demoralizálólag hat a serdülőfélfben lévő gyermekek kedélyére. Végül tiltakozik amiatt, hogy egyes tanárok pártérdekek szolgálása alapján kedvező áthelyezésekhez jutnak.

Rojics (horvát) a zagrebi és beogradi egyetem helyzetére vonatkozólag tesz összehasonlítást. A költségvetést kritizálja és különösen horvát szempontból tesz több kifogást.

Krisztán Eddin (szoc. dem.) kifogásolja a kormány közoktatásügyi politikáját és javasolja, hogy a közoktatás célját szolgáló összes intézményeket zavartalan fejlődésükben támogatni kell.

A közoktatásügyi tere költségve-

Balla magyar közeledést kíván az SHS. állam felé.

Torontai tudósítójának távirata.

Budapest, jul. 19.

Megírta a „Torontál”, hogy Balla Aladár dr. a napokban meglátogatta Pasity miniszterelnököt Beogradban. Balla beogradi utját az „Az Ujság” információja szerint egy létesítendő magyar-jugoszláv közeledés érdekében tette. A hír, a magyar politikai világban nagy feltűnést keltett. Az Uj Nemzedék ez ügyben több magyar politikust meginterjúvált, így a többek között Gömbös Gyulát.

Gömbös úgy nyilatkozott, hogy Balla lépését nem érti, mert bár ő maga is hive volt a jugoszláv orientációnak, de miután meggyőződött róla, hogy a jelenlegi viszonyok között ennek semmiféle reálpolitikai értéke nincsen, elállott a további meddő kísérletek folytatásától.

A különféle nyilatkozatokra, lap-támadásokra azután ma válaszolt Balla Aladár dr. Kijelenti, hogy

Beogradban ügyvédi minőségben járt.

„Ma sem csinállok titkot változhatatlan felfogásomból, hogy Magyarország számára minden tekintetben legjobb és legelőnyösebb volna, ha a kis ententénél Jugoszlávia felé keresne orientációt. Ennek a felfogásomnak ma már történelmi multja van. Hiszen, a szegedi nemzeti kormány is a szerbeknél kereste és találta a barátságos támaszt, amely a bolsevizmustól a román megszállás nélkül is megszabadította volna az országot, ha ezt nem akadályozza meg a Habsburg-család egyik tagjának váratlan előtérbe hatolása.

Az Az Ujság Balla nyilatkozatára megjegyzi, hogy ez a felfogás annál érdekesebb, mert Balla annakidején követi minőségben Zagrebban működött Gömbös Gyulával együtt, aki ott katonai attasé volt.

tésének vitáját délután öt órakor folytatta a nemzetgyűlés.

A délutáni ülés első szónoka Gyorgyevity (dem.) volt, aki széles alapra fektetett beszédében a közoktatás fontosságáról és szükségességéről szól. Azt mondja, hogy a közoktatás minden néprétegre kiterjesztendő és intenzíven gyakorlandó. A közoktatás egyformán kiterjesztendő mind a két nemre, egy a leányokra, mint a fiukra. Javasolja, hogy az állam minél több iskolát létesítsen és gondoskodjék is azok biztosításáról és fenntartásáról; továbbá neveltesse minél több tanítót és bocsásson rendelkezésre jó tankönyveket. Javasolja, hogy ezen cél elérésének érdekében a

kormány ne takarékoskodjék a költségekkel.

Moszkovljevity (földm.) erősen kritizálja a parlament működését. Azt állítja, hogy a nemzetgyűlés nem gyakorolja törvényhozói jogait és köteleseit nem teljesíti. Támadja a pénzügyi bizottságot és azt mondja, hogy a bizottság a közoktatásügyi tere tárgyalására nem fordított kellő figyelmet és azt hamarosan, rövid idő alatt felülletesen intézte el. Kifejti a közoktatásügyi fontosságát és ezzel kapcsolatban felemlíti, hogy az ország népének átlag csak a harminc százaléka tud írni-olvasni.

A tárgyhoz hozzászóltak még Hadzsikadiés muzulmán, Gosár klerikális és Csubrovity demokrata képviselők.

A vita folyamán elhangzott fel-szólalásokra Pribicevity Szvetozár közoktatásügyi miniszter válaszol. Az ülés tart.

A szlovén agrárpárt követelése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 19.

A szlovén agrár képviselői klub Rajár dr. klubelnök elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a Ljubljánából érkezett képviselők referáltak a ljubljánai párt főbizottsági ülésének határozatairól és a párt állásfoglalásáról a további politikai szereplésben.

A párt az ülésről nem adott ki hivatalosan jelentést s így csak ellenőrizhetetlen hírek kerültek forgalomba.

Egyes verziók szerint a párt továbbra is ragaszkodik eredeti feltételeihez és azoknak változtatás nélkül való teljesítését követeli, más verziók meg azt mondják, hogy ellenkezőleg, a párt jelentősen le-szállította igényeit és mindenképpen ragaszkodik Pucelj miniszterségéhez. Ezért feltétlenül keresi a békés megegyezés útját.

Politikai körökben nem tartják kizártnak, hogy a kormány elfogadja Pucelj földművelésügyi miniszter lemondását.

Az amerikai misszió munkája Oroszországban.

Washington, jul. 19.

Hoover az oroszországi amerikai segítő-bizottság munkásságáról most tett jelentést Harding elnöknek. A segítő-bizottság ötvenkilenc és fél millió dollár készpénzt és száznegyven hajórakomány élelmiszer és gyógyszer osztott ki.

Az oroszországi csendélet

Moszkva, jul. 19.

A Romanov—Posenovka állomások között banditák felszedték a sineket, úgy hogy a lengyel határ felé haladó postavonat kisiklott. Eddig tízenegy halottról, öt súlyosan és több könnyebb sebesültről érkezett jelentés. Négy utacokkal telt kocsik teljesen előgett.

TÖZSDE

Jullus 19.

Beograd. (Zárlat.) Páris 695, Milano 390, Prága 192, Berlin 1835, Wien 0235, Bukarest 4875, Budapest 650.

Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 10750, Newyork 52075, London 2320, Páris 4440, Milano 2435, Prága 1165, Budapest 03950, Zagreb 15250,

Varsó 00950, Wien 00150, Osztrák bélyegzett 00187.

Budapest. (Zárlat.) Valuták: Napoleon 5400, Angol font 6300, Dollár 1430, Márka 279, Lira 6650, Osztrák korona 370, Lei 805, Szokol 3230, Svájci frank 27500, Dinár 1690. Devizák: Amsterdam 560, Bukarest 810, London 6300, Berlin 278-50, Páris 11950, Prága 3250, Svájc 27300, Wien 360, Zagreb 405, Newyork 1445.

Wien. A devizaforgalom beszűntetve.

Az illetőségi bizonyítvány megszerzése.

Milyen eljárást kell követni.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, júl. 20.

Az opciós kérvényekhez és általában minden fontosabb engedélyhez vagy bizonyítványhoz legtöbbször megkívánják az illetőségi bizonyítvány felmutatását. Mivel sokan nincsenek tisztában azzal, hogy milyen okmányok szükségesek az illetőségi bizonyítvány megszerzéséhez, illetve kihez kell a kérvényeket benyújtani, utánajártunk mind ezeknek és azt hisszük, hogy sok szaladgálástól, hiábavaló kérdésködésektől mentjük meg azzal az ilyen ügyekben járatlan közönséget, amikor részletesen ismertetjük az illetőségi bizonyítvány körüli eljárást.

Felkerestük ebben az ügyben Novákovity Sándor városi jegyzőt, aki kérdésünkre elmondotta, hogy a szabályszerűen felszerelt kérvényeket ő veszi át és azokat a városi tanács elé viszi. A városi tanács dönt a kérvények sorsa felett, illetve a városi tanács adja meg, vagy tagadja meg az illetőségi bizonyítvány kiadását. Az illetőségi bizonyítványért benyújtott kérvényhez csatolandó egy olyan okirat, amelyből kitűnik az illető állandó lakhelye, illetve, hogy a nevezett melyik városban vagy községben mióta tartózkodik állandóan.

A lakhely, illetve a tartózkodási hely igazolható: születési bizonyítvánnyal, erkölcsi bizonyítvánnyal, adókönyvecskével, munkások munkakönyvével, katonák állítási ívével, vagy elbocsátási okirattal.

Az illetőségi bizonyítvány megszerzése tehát akként történik, hogy a kérvényhez melléklendő a fentemlített okirat valamelyike és az így felszerelt kérvény benyújtandó Novákovity jegyzőnél, (régí városháza első emelet, ajtó 5. szám.), ki azt a legközelebbi városi tanácsülésen már előterjeszti.

Angliában pénzért árulják a címeket.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, júl. 19.

Kétszázkilenevenhét alsóházi képviselő javaslatot írt alá, melyben parlamenti albizottság kiküldését kéri a címadohányozások megvizsgálására.

Lamson indokolásul eseteket mond el, amikor egyesek teljesen érdemtelenül bárói és grófi címet kaptak.

Lloyd George Lamson felszólására kijelentette, hogy a kormány nem fogadja el a javaslatot, mert nem hajlandó a címadományozások körüli rendszert megváltoztatni.

A vita éjjel 11 óráig tartott. Szavazásra nem került a sor.

Páris, júl. 19.

Az angol alsóházban nagy vita volt a rendjelekkel és címekkel való üzérkedés körül. A vita során Nort Chamberlain levelet olvasott fel, melyben valakinek hatszáz ezer frankért a térdszalagrendet és egy millió nyolcszáz ezer frankért a bárói címet felajánlották.

A román invázió kérdése a magyar parlament előtt.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, júl. 19.

A románok behívásának kérdésében Sándor Pál által a nemzetgyűlés elé terjesztett interpelláció a politikai körökben élénken foglalkoztatja.

Az első ellenforradalmi kormány tagjai elhatározták, hogy a nemzetgyűlésen sorban egymás után felszólalnak ebben a kérdésben és mindent részletesen elmondanak. Egyelőre azonban még megvárják a dolgok fejleményeit, hogy az ellenzéki oldalon az össze gyanúsítási lehetőségeket kimerítsék. Valószínű, hogy nyilatkozni fog Pekár, Heinrich, Schillerey, Hegyeshalmy és Friedrich.

Budapest, júl. 19.

Tegnap a románok behívásának kérdésében újabb kihallgatták Kormos Károlyt, aki az akkori időkben detektívönök volt. Nyilatkozatában elmondja, hogy 1919 augusztus 4-én találkozott az ellenforradalom előkészítésében szerepelt politikussal, akik a Peidl-kormány eltávolítását hangoztatták, mert másképp nem lett volna helyreállítható a rend. Másnap erről értekeztet volt, amelyen Kormos közölte négy, később miniszterre lett

politikussal, hogy a román csapatok bevonulását a főváros területére megkezdették. A négy politikus a híren nem ütközött meg, hanem bizonyos reménykedések ébredtek fel bennük, mire Kormos az értekezlet-ről eltávozott. Tudomása szerint ugyanis 4-ikén az ellenforradalom vezetői egy értekezleten elhatározták, hogy kéri a románok bevonulását. Ugyanaznap délután egy kilences bizottság autón kiment Nagykátára Mardareszku tábornok főhadiszállására és megkérték, hogy szállja meg a fővárost, mert a Peidl-kormány leplezett kommunista kormány és tagjai csak azt várják, hogy az entente rendelje vissza a románokat, úgy azonnal kiáltják újból a szovjetdiktatúrát.

Kormos nem leplezheti le a kilences bizottság tagjait, mert nekik maguknak kell tisztázniok szerepüket. Három napi hallgatás után Friedrich István ma nyilatkozott a Magyar Hírlapban. Nyilatkozatában kijelenti, hogy a románokkal semmiféle tárgyalást nem folytatott, arra senkinek felhatalmazást nem adott. Álláspontja röviden az, hogy akik ezt tették, azok bazaar-lók és kötélhalálra érdemesek.

Festik a két Béga-hidat.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, júl. 20.

A két Béga-hid generális javításával egyidejűleg elhatározta a város, hogy pályázatot ír ki a hid vasszerkezetének és a felsővázának gyökeres, alapos átfestésére. A pályázatra több ajánlat érkezett be a városhoz, melyek közül az állandó választmány Markov István és Hajduska István helybeli mázolók feltételeit találta a legkedvezőbbeknek és így ily értelemben készítette el és terjesztette fel javaslatát a legutóbbi városi közgyűléshez. A közgyűlés, mivel a hidak átfestésének fontosságát belátta, egyhangúlag hozzájárult az állandó választmány javaslatához és ennek folytán a két hid átfestési munkálatait a fentemlített két mázoló-mester kapta meg.

Markov és Hajduska, akik közül az első a nagyhidra, a második pedig a kishidra kapott megbízást, a napokban kezdik meg a munkát. A kishidra tegnap felszerelték az állványokat és valószínű, hogy holnap vagy holnapután már megindul a munka. A hid befestése előreláthatólag egy-két hetet vesz igénybe. Először a hid alapzatát festik be és csak azután kerül a sor a hid felső részére. Mindkét hidat szürke színre festik.

Eladják a cári koronákat

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, júl. 19.

Az orosz tanácskormány azt indítványozta, hogy a cári család koronáit, amelyeket Kremlben őriznek, adják el. A tanácskormány szakértői bizottsággal felbecsülte a koronák értékét és a napokban azokat hétszázmillió aranyrubelért áruba bocsátják.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, júl. 19.

A nemzetgyűlésen az einök bejelentti, hogy harmincöt mandátum ellen petíciót adtak be.

Budapest, július 19

Az indemnitás vitájánál Heinrich Ferenc felszólalt és kijelentette, hogy a drágaság letöréséről beszélni sem lehet. Ki merné újra elkezdni a rekvirálásokat és egyéb kényszer-szabályok alkalmazását. Amíg a békeszerződéseket nem revidálják, addig a világrend sem tud megszállni. A takarékoskást nemcsak az államnak, hanem a magánembereknek is végre kell hajtaniok. Lehetetlen jelenség, hogy annyi nyomoruság közepette, milyen mulatozást, fényűzést visznek véghez. Heinrich azután bejelenti, hogy az indemnitást megszavazza.

Szeder Ferenc szociáldemokrata beszélt utána. Kívánja a csatornázási és utépitési munkálatok megkezdését és munkáslakások építését.

Rakovszky belügyminiszter betervezi a városok fejlesztéséről szóló, a vármezei tisztviselők létszámának megállapításáról és a községi jegyzők illetményeit szabályozó törvényjavaslatokat.

Tilos a vallástaniítás Szovjetoroszországban.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, júl. 19.

A szovjet kongresszusa egy új büntetőtörvényt alkotott, amelynek százhatvanegyedik cikkelye úgy szól, hogy mindazokat a személyeket, akik gyermekeknek, kiskorúknak, állami vagy magánintézetekben és iskolákban vallási oktatást nyújtanak, egy évig terjedő kényszermunkára ítéli a hatóság.

HIREK

A beogradi egyetem újabb híreit kér. Beogradból jelentik: A beogradi egyetem orvosi fakultásának dékánja a közoktatásügyi miniszterhez azzal a kérelemmel fordult, hogy az állami költségvetés első részletébe vegyenek be újabb hetven millió dináros hitelt az egyetem részére szükséges intézetek felépítésére.

Klobucsár tábornok meghalt. Budapesti tudósítónk jelenti: Klobucsár Rukavina Viktor nyugalmazott tábornok hetvenhét éves korában meghalt. Az elhunyt nyugdíjaztatása előtt a budapesti honvédtörvényszék elnöke volt.

A nagy ellentmondások

kora a mai. Ellen Key azt találta ki rá, hogy a gyermek százada — és lám, soha annyi ártatlan gyermeket nem tettek az emberiség vezetői hontalanokká, árvákká, mint ma. A huszadik század a demokrácia világa — és soha annyi törvénytelenlést, zsarnokságot, elnyomást nem követtek el az egyén és a népek bérére, mint ma. A huszadik század a szabad szókimondás kora — és soha annyi hazugság, megfizetett bérencé sajtó, byzantinizmus nem volt, mint ma. A hazugságnak, az ellentmondásnak olyan megdöbbentő tömegét produkálja a ma, hogy az ember gondolkodóba esik az ember magasabbrendűségén. Mintha az emberiség agyából valami láthatatlan erő kivette volna a következetességet és a józan gondolkodási képességet. Arról jut ez az eszembe, hogy minduntalan látom a hirdetőhelyeken egy-egy új árumintavásár plakátját. Soha annyi kényszerült vagy önkéntes munkakerülő nem volt még a világon mint ma. Jóformán seholse produkálnak a világon és a mintavásárok egyre szaporodnak. Ezek a vásárok természetesen a kereskedelem szolgálatában állnak inkább mint az iparban. A kereskedők harca akar ez lenni egyes országok fölötti hegemóniáért. A huszadik század tehát a legtalálóbban a kereskedelem százada, amelyben sajnos azonban, minden eladó és vehető. Nemesak a boeskor és szövet, ami helyénvaló, hanem a becsület, erény, hit, erkölcs, amely pedig valaha országok talpköve és támasza volt.

A magánforgalom megszűnt. Budapestről jelentik, hogy a kormány akciója, amely a zugbankárok és a kávéházi tőzsdék ellen irányult, meghozta első nagy eredményét, azt ugyanis, hogy a valutaspekuláció egyik melegágya, az ugynevezett magánforgalom megszűnt és csak a forgalom ma nagyon élénk volt. Dollárban eleinte ingadozó, később szilárd 1338—1358, Lei 763—770, Szokol 3025—3035, Dinár 1530—1550.

Rendszeres hajójárat Novisad—Kamenica között. A beogradi hajószindikátus nemrégiben beszüntette a Novisad—Kamenica közötti hajójáratot, mert az üzleti könyvekből utólag megállapították, hogy a társulat a múlt évben ezen a vonalon deficittel dolgozott. Mint Novisadról jelentik, az ottani kereskedők és iparosok a novisadi kereskedelmi és iparkamara bevonásával ülést

tartottak, amelyen elhatározták, hogy részvénytársasági alapon egy konzorciumot alapítanak, mely Novisad—Kamenica—Beocsin között a személy- és áruforgalom lebonyolítására rendszeres hajójáratot tart fenn. A hajót a konzorcium már meg is rendelte. A Hamburgban készülő gőzhajó ötszáz utas befogadására képes.

Ondolálás, fésülés, hajmosás, arc-masszázs és vibrálás Krainer fodrásznál, Alexandrova (Fő) utca 30.

A volt magyar felvidék deficitje. Prágából jelentik: A felvidék ez évi költségvetése a pótköltségvetéssel együtt egy milliárd és háromszáz millió cseh korona deficitet mutat.

Uj bánati reklám-térkép. Augusztus hó első napjaiban kerül ki a sajtóból Bánát területének új térképe Navojev P. (Beograd) szerkesztésében, kereskedelmi vállalatok hirdetéseivel ellátva. Hirdetéseket felvesz a Centralni Biro Oglasa Beogradban, (Dositijeva ul. 12. sz.) és Veliki Bečkerekben, Žitni trg 7. sz. a. és pedig a SHS királyság új térképére, továbbá Veliki Bečkerek, Pančevo, Zemun, Novisad és Zagreb városok tervrajzaira, ugyancsak Beograd és környéke (Pančevo, Zemun, Novisad) tervrajzos címtárára, illetve üzleti határidőnaplóra. A reklámozás a kereskedelem és ipar hatalmas szabályozója lévén, a fenti kiadványok a minden oldalon növekvő konkurrencia idejében kiváló reklámszervezőknek bizonyulnak.

Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybecskerek Népbank R.-T. — Telefon 62.

A legújabb táncokból táncórákat ad otthon is Mrksity Kariton táncitanító. Közlebbi felvilágosítással szolgál naponta 6—7 óra között a Korona-szállóban.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Bečkerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Bečkerek. Telefon-szám 329.

A fascisták megszállták Torentino várost.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Róma, jul. 19.

Az olasz szociálista-párt tegnap kongresszust hívott össze Torentinó városban. Közvetlenül a kongresszus megkezdése előtt hétszáz fascista megszállta a várost és a kongresszus megtartását megakadályozta. A fascisták a községtanácsot lemondásra kényszerítették. A táviró- és telefonösszeköttetés megszünt és így még nincsenek pontos adatok a további fejleményekről. A szociálisták és fascisták állítólag harcra keveredtek, amely a szociálisták megfutásával végződött. A munkások kihirdették a sztrájkot.

Bécs új forradalom küszöbén

Wien, jul. 19.

Ma délben a Ringen óriási tüntető tömeg vonult föl. A kereskedők az összes üzleteket azonnal bezárták, mert tartottak a tavaly december elsején történt nagy rombolás megismétlődésétől. A rendőrség nagy készültséggel vonult ki a tüntetők ellen, de beavatkozásra nem került a sor. A rendőrség felszólítására a bankok, üzletek bezártak,

ugy hogy az egész város néma és kihalt. A külvárosi munkások Florisdorfból, Nussdorfból és a szimeringi vagongyárból vonultak a város belsejébe, a parlament elé. A tüntetést a kommunista érzelműek rendezték, de a hatóság véleménye szerint a tüntetésnek nem lesz komoly következménye, mert a szociálisták rezerváltan viselkednek.

Rendszerváltozás Magyarországon?

Horthy visszavonul? — Ottó előtérben?

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, július 20.

A nemzetgyűlésen Szakács Andor előterjesztette szombatról elmaradt interpellációját.

„Az utóbbi hetekben — mondotta — az ország közvéleményét olyan hírek izgatják, amelyek azt jósolták, hogy az államfői hatalom körül változtatások történnek és hogy a kormányzó visszavonul.

Beavatottak azt is tudni vélték, hogy ennek bekövetkeztével visszaállítják a nádori méltóságot.

Kérdezi a miniszterelnököket, hogy van-e ezeknek a híreszteléseknek alapjuk és hogy a nádori méltóság visszaállítása nem akar-e újabb lépés lenni legitímista téren, mert a nádor tudvalevőleg a király helytartójaként szerepel.

Azt is híresztelik, hogy Ottó trónöröklési igényeinek elismeréséről illetékes helyen tárgyaltak és hogy külföldön ilyen irányban nyilatkozatok is történtek.

Még ha alaptalanok is ezek a nyilatkozatok, olyan mélyre gyökereznek a közvéleménybe, melyek alkalmasak a jelenlegi állami rend szilárdságába vetett hitet megingatni.

Erélyes cáfolattal kell tehát utját állni ezeknek a híreszteléseknek, ha alapjuk van, ha pedig nincs, úgy bizonyos mértékben tájékoztatni kell a nemzetgyűlést. Bethlen miniszterelnök azonnal válaszol az interpellációra.

Ezekről hallottam — mondja — amiket a képviselő ur itt elmondott. Sőt olvastam is, mégpedig a Bécsi Magyar Ujságban (nagy derűtlenség, felkiáltások: jó hírforrás, soha igazat nem mond.) Tudomásom volt ezekről a hírekről, mert a kormányzó nál voltam és együtt olvastuk mindezt. Igen jól mulattunk rajta.

Megnyugtathatom a magyar közvéleményt, hogy ezekből a hírekből, amelyek ebben a hírforrásban napvilágot láttak, semmi sem igaz s minthogy Budapesten a „Bécsi Magyar” híreit egyesek szentírásnak tartják, sőt képviselők interpellálni is szoktak, kötelességemnek tartom, hogy megcáfoljam azzal, hogy a híresztelésekből egy szó sem igaz.

Szakács Andor a választ tudomásul veszi.

Uj otthonot kapott a városi könyvtár.

Beeskerek, jul. 19.

A beeskerek városi könyvtár tudvalevőleg a városháza első emeletén volt eddig elhelyezve. Tegnapra azonban megkezdődött a kiürítés: a szekrényekből kiszedték a könyveket, csoportonként külön-külön összerakták őket és átszállították a vármegyeháza épületébe.

A városi könyvtár ugyanis kénytelen-kelletlen helyiséget változtat, a város annakidején csak oly feltételekkel bocsájtotta a városházában lévő emeleti helyiségeket a könyvtár igazgatójának, Sztanojevity Milos gimnáziumi tanárnak rendelkezésére, ha a könyvtár abban az esetben kiköltözködik, ha a helyiségekre a városnak feltétlen szüksége van. Időközben a tisztviselők részéről és több helybeli orvostól panasz érkezett a város polgármesteréhez, Alexity Bogolyubhoz, hogy a városháza földszinti helyiségei irodai célokra használhatatlanok. A szobák sötétek, a falak nedvesek, penészesek és magukban hordják az egészségre káros bacillusok egész tömegét, mit leginkább igazolt az a tény, hogy a tisztviselők sorban megbetegedtek, sőt két hivatalnok az állítólag ott szerzett betegségbe bele is halt.

Ezek a türehetetlen állapotok és állandóvá vált panaszok arra indították Alexity polgármestert, hogy az adóhivatalt az emeleti világozabb, tágasabb és száraz helyiségekbe helyeztesse át, amivel persze nem térhetett ki az elől, hogy az emeleten meghuzódszkodó könyvtárnak és a Poljoprivredna Bankának felmondjon.

A könyvtár részére a város két udvari szobát jelölt ki, ami ellen azonban Sztanojevity könyvtár-igazgató élénken tiltakozott, mivel azok éppen sötét egészségtelen voltuknál fogva éppen úgy alkalmatlanok a könyvtár céljaira, mint a milyen használhatatlanoknak bizonyultak a hivatalok részére.

Hosszas keresés után a könyvtár lelkes, buzgó igazgatója talált is megfelelő, sőt mondhatni nagyszerű otthonot a könyvtár részére. Rajity alispán ugyanis átengedett a vármegyeházán két szobát, melybe már meg is kezdődött a behurcolás. A mintegy 14 ezer kötetes könyvtárban szerb, francia és nagymennyiségű magyar könyvek vannak. A könyvtár magyar részében csaknem minden kiválóbb magyar író, költő képviselve van néhány kötettel.

Az új otthonba költözött könyvtár ünnepélyes megnyitása a napokban történik.

A munkások szervezkedése Novi Becsejen.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Novi Becsej, jul. 19.

A novibecseji munkások ezideig teljes szervezetlenségben éltek, aminek az volt a következménye, hogy érdekeiket csak kis mértékben, vagy sehogysém tudták érvényesíteni a munkaadókkal szemben. A munkások szenvedtek ezáltal, de a munkaadók sem látták a hasznát a szervezetlenségnek.

Ezen a téren most örvedetes változás történt. A munkások Zsivanovity Gavra, a jugoszláviai munkásszövetség kiküldöttjének kezdeményezésére szervezkedtek és mint szervezet tárgyalásokat kezdtek a munkaadókkal a munkabér, munkaidő és egyéb feltételek egységes megállapítása kérdésében. A tárgyalások kielégítő eredménnyel is jártak. Nagy fontossággal bír ez a Weinhardt-féle téglagyár és a Milkó gőzfűrészgárban dolgozó munkásokra nézve.

Zsivanovity Gavra az ipari vállalatokban alkalmazott munkások szervezésén kívül a földmunkás kérdés szanálásán is fáradozott. Ugyanis Zsivanovity közbenjárására Timaskovity novibecseji szolgabíró felhívta a gazdákat és eséplőgéptulajdonosokat, hogy a munkára jelentkezett összes munkásokat egymás között arányosan elosztva állítsák be az ideai aratási és eséplési munkába. Ennek köszönhető, hogy minden munkásnak akadt munkája és megadatott az alkalom, hogy az ideai évre szükséges kenyérmagot megkereshesse.

Rathenau gyilkosai.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, jul. 19.

A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy Rathenau két gyilkosát a schaleeki várban kinyomozták, de azok öngyilkosságot követtek el, amikor a rendőrség a várba hatolt, hogy elfogja őket. A két gyilkos neve Kern Ervin huszonhat éves gépészmérnök és Fischer Wilibald szászországi mérnök.

A gyilkosság értelmi szerzőjét, Stubenreich Jánost ezideig nem sikerült kézrekeríteni, de már nyomában vannak. Az öngyilkos Kernnél olyan írásokat talált a rendőrség, amely Stubenreich nyomára vezet.

Vasutassztrájk Amerikában.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Washington, jul. 19.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint Amerikában huszonöt ezer vasuti munkás a szakszervezet felhatalmazása nélkül megszüntette a munkát. A szakszervezetek előbb békés uton akarták a sztrájkolókat a munka újrafelvételére rábírní, majd amikor az nem sikerült, a hatóság közbelépését kérték. A munkások erre azzal válaszoltak, hogy falragaszokat függesztettek ki, amelyeken a szervezetek vezetőit azzal vádolják, hogy a munkaadók bérencei, akiket megvesztegettek.

Austriában beszüntették a devizaforgalmat.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Wien, július 20.

Az osztrák hivatalos lap mai számában rendelet jelent meg, amely a külföldi pénzürtékek szabad vételét és eladását a tőzsdén, a bankokban és üzletekben megtiltja. A deviza forgalmat egyedül a devizaközpont „clearing” osztályán engedi lebonyolítani.

Az osztrák pénzügyi körök a helyzetet teljesen pesszimistikusan ítélik meg.

Nem hiszik, hogy ezzel a háborús rendszabállyal gyökeres orvoslást hoznának Ausztria zilált pénzügyi viszonyaira. Rámutatnak arra, hogy a rendelet az idegen forgalmat hátráltatni fogja, habár valószínűnek tartják, hogy utazó külföldi állampolgároknak pótlólag meg fogja adni a kedvezményt, hogy valutájukat kétszáz ezer koronáig azonnal becserelehetik.

Sport

„Davis Cup” Ausztrália, az első két mérkőzésben győz Csehszlovákia ellen, de a cseh játékosok ugyancsak megszorították a legelső világklasszist képviselő Pattersont és Andersont. Az eredmény rendkívül jó fényt vet a német és magyar tennissportra, mely az átszámítás alapján — Patterson 2 év előtt az egyes és páros világbajnokságban, Anderson tavaly a páros világbajnokságban győzött — méltó versenytársa a világ legjobbjaiknak. Patterson (A)—Rohrer (Brünn) 6-1, 6-4, 3-6, 6-4. Anderson (A)—Ardelt (Prága) 7-5, 6-4, 6-4. Ha az ausztráliai pár a párost is megnyeri, megnyerte a nemzetek közötti mérkőzést. Ellen esetben két további single következik. Érdekes itt megemlíteni, hogy Kehrling (Budapest)—Rohrert legutóbb Troppauban 6-2, 6-4-re, Brünnben 6-1, 6-3-ra verte, míg Ardeltnél Németországban tucat-szám vannak jobb játékosok és a magyar első klasszis is erősebb.

A szeszdó kérdése a demokrata-klub előtt.

Beograd, jul. 19.

A demokrata-klub a szeszdó tárgyában ülést tartott, melyen a kérdés körül hosszú vita fejlődött. A viharos jelenetekben bővelkedő vita folyamán több képviselő szólalt fel. Az értekezlet este hét órakor ért véget, anélkül, hogy definitive határozott volna.

Burgenland képviselői az osztrák parlamentben.

Wien, jul. 19.

Az osztrák nemzetgyűlés mai ülésén Weisskirchner elnök üdvözölte a Házban először megjelent nyugatmagyarországi képviselőket. Beszédében, amelyet a parlament összes képviselői állva hallgattak végig, örömeinek és megelégedésének adott kifejezést, hogy a nyugatmagyarországi képviselőknél az osztrák köztársaság képviselői sorába történt belépése által letették a zárlókövet a köztársaság és a Burgenland egyesülésének a művére. Az elnök továbbá kifejezte azon kívánságát, hogy az új képviselők közreműködése a szövetségnek és az egész német nép javára váljon.

Az újonnan megválasztott burgenlandi képviselők a fogadalmat a Ház színe előtt letették.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.

Köszönetnyilvánítás.

Szeretett feleségem, legjobb anyánk, testvérünk, rokonunk

STEIN ANNA

elhunyt alkalmából az Asztalos Iparosok Egyesületének a koszorúért és mindazoknak, kik virágokkal vagy a temetésen való megjelenésükkel, részvényt nyilatkozatukkal nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ez uton is hálás köszönetet mondunk.

A gyászoló család.

Régi gyakorlattal bíró vizsgázott

masször

ajánlkozik ugy saját, mint a t. c. közönség lakásán mindennemű masször munkára. 1226

Koch Mihály, Vojvoda Putnika (Alkotmány) u 47.

A kladóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

A FISCHER és LUTSCH cég TAGJAI és TISZTVISELŐI megrendülve közlik üzletbarátaikkal, hogy hűségese munkatársuk

Havas Dániel

soraikból kidőlt.

A becsületesség, amellyel munkádat végezted, az igaz baráti jóakarattal, mellyel minden ügyünket testvérien kezelted, örökíti meg emlékedet mindannyiunk szívében.

Vel. Beeskerek, 1922 július hó 20.

Özv. Havas Dánielné szül. Julius Berta és gyermekei, após, anyós, testvérek, sógor, sógornő és az összes rokonság ösztönözve az Istentől váratlanul jött és rettenetesen gyorsan keresztül vitt végzésétől, értesítik barátjaikat és ismerőseiket, hogy

Havas Dániel

nyug. városi főszámvevő, izr. hitközs. előjárósági tag, sok jótékony egyesület tagja

f. hó 19-én éjjel 1/21 órakor életének 42., boldog házasságának 18. évében elhunyt és árván hagyta mindazokat, akik őt szerették és a siron tul is szeretni fogják.

Temetése f. hó 20-án délután 4 órakor lesz a Vojvoda Putnika ul. 35. számú gyászaházból.

Az Istenünkben hittél, az Istenünk adjon neked örök békés nyugodalmat!

Jó lelked imádkozzék ott is hitvesedért és gyermekeidért.

Vel. Beeskerek, 1922 július hó.

Négy hajórakomány

erdélyi fenyődeszka

asztalosáru érkezett a

Szerb Szövetkezeti Bank Rt-nak

(Srpska Zadružna Banka D. D.) Veliki Beeskerek.

Telefon 43, 47.

Telefon 43, 47.

1213

Modern, új, világos, divatos ebédlőberendezés,

plüs szalngarnitúra, hálószobaberendezés és ezüst-1217 neműek olesón eladók

Brigadira Risztitya (Aradáci) u. 174/4. sz. (Orient Mozi mellett), dr. Heinerman házban.

Különféle butor

eladó. Megtekinthető d. u. 6-7-ig.

Bővebbet

1225

Melencel-utca 19. sz.

Torontáli Agrárbank Rt. V. Beeskerek

Telefon 2-42.

Telefon 2-42.

ajánl az aratási és cséplési időnyre

gépolaizat

netto sulyban, ingyen hordóval

IV. sz raff. 50° wisk. a 26- K.

VI. " 55° a 32- K

Hengerolajat 100° wisk. a 39- K.

Tovott gépszirt a 29- K.

Ja sárga és kék kocsikenő- csőt 10% tara a 18- K

A géposztályban pedig Sack-féle ekéket és boronákat. 1207

KOVINI BANK RT. KOVIN.

Gömbfa, faragott épületfa,

ERDÉLYI ÉS CSEHSZLOVÁK DESZKA,

stájer, boszniai és szlovén anyag, mindenféle keményfa anyagok

TÜZIFA.

Állandó nagy raktár. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 1152

Alkalmi vétel!

Egy 6 üléses modern Puch-autó villanyvilágítással, Type VIII. 14/33. HP., továbbá

egy Preszto gyártmányu autó, 6 üléses 9/25 HP., (1918-as kiadás) és

egy Laurin és Klement gyártmányu 4 üléses autó 16/18. HP.

azonnal e adó.

A kocsik megtekinthetők 1214

Berberszky Mita mechanikai üzletében Veliki Beeskerek, Kralja Petra trg.

darabmész

és egyéb építőanyagokat azonnal szállít

„GRADIVO”

kereskedelmi társaság ZAGREB, Bogovicva ul. 3. Telefon 556.

Kiadja Pleitz Fer. Pál